

Erklæringer ogsaa fra de hottpriste Landboforeninger, eller fra hvem ellers de ville, og naar det ærede Medlem for Bornholm (Røfod) lod sig forlyde med, at det var ikke Noget at paalægge de kommunale Raad, at det var et allfor byrdefuldt Hverv, at disse Raad slet ikke vare valgte i den Anledning, og at man slet ikke kunde tro, at de vare særlig landbofyndige, saa vidner dette om meget ringe Kjendskab til vore Forhold. Tror man, at vore Amtsraad, hvis Medlemmer vælges dels af vore Hartkornæiere og dels — nemlig for den mindre Halvdels Vedkommende — af Sogneraadene, tror man, at de ere sammensatte af Folk, der ere Dumrianer i Landboager? Det er virkelig ikke saa. Had det angaar, at dette Hverv skulde blive byrdefuldt for Amtsraadene, saa vil jeg dertil sige, at hvis Amtsraadene ikke fik større Byrde end denne, kunde de ikke beklage sig. Jeg vil endog saa snarere sige, at det kunde være en Opmuntring for Amtsraadene, at der en Gang imellem blev viist dem en Smule Tillid. Hvad angaar den Indvending, at det ikke skulde være hensigtsmæssigt at lade disse Raad uddele Summerne, saa skjønner jeg ikke rettere, end at Sogneraadene, om man ogsaa kunde tiltro dem, at de ikke vilde være samvittighedsfulde med deres Ubefalinger af moralske Grunde, dog ville være det, om ikke for Andet, saa for deres egen Vres Skyld; men jeg tror for Dyrigt, at de ville være samvittighedsfulde ogsaa af moralske Grunde, og jeg tvivler ikke om, at de Folk, der ville blive anbefalede af Sogneraadene, ville være hæderlige Folk, som ere værdige til at faae den paa-gjældende Understøttelse. Og lad ogsaa være, at der vil indstramme en Mængde Ubefalinger fra Sogneraadene, saa staar jo dog Amtsraadet med det øverste Skjøn, og det er sammenfat af Mænd, der ere fra hele Amtet, saaledes at de bedst ere i Stand til at gjøre et Udvalg af dem, der ere anbefalede, og de ville — det er jeg vis paa — gjøre det baade med Kjendskab til Forholdene og med Samvittighedsfuldhed. Og hvem sku de have større Interesse i at anbefale de Værdige end netop Sogneraadene? Er det ikke netop Kommunerne, der føle sig trykkede af Proletariatet,

og er det ikke netop dem, der have størst Interesse i at holde Proletariatet nede, og som følge deraf at anbefale de Værdigste til Efterligning for Andre? Jeg tror, at de Ord, jeg har henpeget til, vare netop fordi de vare stærke, mindre sande og vare begrundede i Mangel paa Kjendskab til Forholdene. Hvad nu Landboforeningerne angaar, saa vil jeg lige overfor den ærede Ordfører, som mente, at Sogneraadene kunde være saa blødhjertede og godhjertede, at de vilde anbefale næsten Enhversamhelst, da spørge, om denne Fristelse ikke ogsaa kunde ligge for en Landboforenings Formand. Kunde han ikke ogsaa have en god Nabo, og kunde ikke ogsaa han være blødhjertet og godhjertet imod en saadan eller overhovedet imod Folk, der vare ham til Behag i foisfjellige Henseender? Dette være nu blot sagt lige overfor den ærede Ordfører, der sagde Sogneraadene Noget paa, som de i Grunden ikke fortjente, men for Dyrigt lægger jeg ikke afgjørende Vægt paa denne Betragtning. Den væsentligste Grund derimod, hvorfor jeg ikke har kunnet støtte Forslaget om Landboforeningerne, er den, at det navnlig i vidtstrakte Egne som f. Ex. Ringkjøbing Amt — et Amt, som det ærede Medlem fra Bornholm har en sær Godhed for, som det forekommer mig — vil være meget vanskeligt for en Landboforening at røgte dette Hverv. Jeg vil f. Ex. nævne det meget vidtstrakte Hammerum Herred, hvor der er en Landboforening, der har en Procurator til Formand. Om han kan siges at have Kjendskab til Landboforholdene, skal jeg lade staa hen, idet jeg kun skal sige, at der er Landboforeninger, hvor Medlemmerne ikke absolut kunne siges at være kyndige med Hensyn til de smaa Agerbrug. Selv om de have den allerbedste Villie dertil, vil jeg spørge: Hvorledes skulle 2 til 3 Mænd faae Kjendskab til Herreder, der ere flere Kvadratmile store? Kunne de erhverve sig et saadant Kjendskab uden ved at henvende sig til Sogneraadene? Men det er jo netop det, som vi foreslaa. Vi sige nemlig, at Sogneraadene vel ikke skulle uddele Pengene, men dog skulle afgive deres Erklæringer. Man kunde nu maasse synes, at det var meget hønt, at Landboforeningerne skulle uddele et stignende Beløb i samme Diemed